

Poul Schlüters nytårstale

Taler

Poul Schlüter
Statsminister

Dato

1. januar 1993

Sted

Marienburg

Godaften!

For et par år siden kunne vi omsider begynde at tro på, at det lysnede til en bedre dag for alle mennesker i Europa. De gamle kommunistiske regimer blev løbet over ende overalt. Befolkningernes vilje sejrede fredeligt over magtens tyranner. Der blev frie valg og demokratisk indsatte regeringer i Østlandene.

Men efter den smukke og forjættende frihedsbølge meldte hverdagen sig kun alt for hurtigt igen.

I nogle af landene – især de, som tidligere i deres historie var fortrolige med demokratiets væsen – kæmper man tålmodigt og solidt den svære kamp, de vidste, det var, at gå fra kommunistisk tvang hen imod en fri markedsøkonomi.

I andre af landene har gamle modsætninger fået overtaget, og religiøse, etniske og nationalistiske spændinger har ført til borgerkrig, ødelæggelse, sult og elendighed.

Det tidligere Jugoslavien er på randen af et kollektivt selvmord, og vi er vidne til menneskelige tragedier, som det er svært at fatte, kan finde sted så tæt på os selv i det, vi troede, var vores moderne, civiliserede tidsalder. Vi oplever forbryderisk fornægtelse, forfølgelse og folkedrab, som ikke har kendt sit sidestykke i Europa siden Hitlers tid.

I det gamle Sovjet – ikke mindst i Rusland – møder vi bekymrende tendenser, som rummer betydelig risiko for den demokratiske udvikling. Ingen kender

svaret på, hvad der vil ske, eller hvordan magtforholdene ser ud om en måned eller et år.

Sådan ser Europa ud i dag. Verden er ikke, som verden burde være.

Det gode – og det onde – tager stadig livtag. Vil måske altid gøre det.

Den gamle sang, vor egen Hostrup skrev for over hundrede år siden, er stadig aktuel:

"Det som lysner over vangen,
er det aftenrød?
Var monstro det svanesangen,
som fra Sundet lød?
klart kun står en gylden strime,
slukkes den påny?
Hvad er denne brydningstime?
Skumring eller gry?"

Jo – tvivlen kan godt stadig snige sig ind hos os. Men vi har tov at håbe. Og endnu vigtigere: Selvom vi er et lille land – så har vi ret til og pligt til efter evne at påvirke og præge udviklingen i den rigtige retning.

Derfor støtter vi, at De forenede Nationer mere og mere kan påtage sig at gennemføre fredsbevarende og fredsskabende aktioner.

Derfor fortsætter vi som pålideligt og solidarisk medlem af NATO, der har været så værdifuld som garanten for vor egen fred og som bolværket, der muliggjorde den folkelige opstand i Østlandene. Derfor justerer vi vort eget danske forsvar, så det bliver bedre skikket til at deltage i FN-indsatserne, samtidig med at det fortsat kart løse sine øvrige opgaver i en verden, der stadig er usikker.

Derfor deltager Danmark med mere mandskab end de fleste lande til varetagelse af de uhyggeligt krævende aktioner i det tidligere Jugoslavien og mange andre steder. Derfor har vi ønsket at være blandt dem, der yder mest – selvom det nok rækker for lidt – i den humanitære indsats så mange steder på kloden.

Vi i Vesteuropa har gennem årtier solidt bygget bro over tidligere tiders fjendskab og modsætninger, og har gennemlevet en hidtil i historien uset grad af fred og velstand. Vort europæiske fællesskab er et møjsommeligt opført bygningsværk, som vi skal vedligeholde, forstærke og udvide. Det skal være et åbent hus med plads til de nye – fra nord og fra øst – som skal være velkomne i vi andres tætte samarbejde.

Folkeafstemningen den 2. juni, hvor vi i Danmark med et lille flertal på 50,7% stemte nej til den ny unionstraktat, gjorde et stærkt indtryk rundt i alle andre lande. Som sommeren gik, tror jeg, de bedre og bedre forstod den danske melding – og vi forklarede den også selv:

Danmark vendte ikke ryggen til Europa den 2. juni. Det er kun meget få, der ønsker, at Danmark skulle melde sig ud af samarbejdet. Men der var dele af Maastricht-traktatens indhold, som de fleste danske følte sig utrygge ved, eller var direkte imod, skulle have virkning for Danmark.

Siden har vi oplevet, hvad jeg godt tør kalde et enestående fornemt samvirke mellem hele 7 af Folketingets partier med det formål at skabe et nyt grundlag, som forhåbentlig kan forene de fleste, der stemte nej, og de fleste, der stemte ja.

Svært var det, og alle måtte vi vise hensyn og gøre indrømmelser til andre partier. Vi blev enige om et godt dansk oplæg, og derfor stod vi stærkt.

På Edinburgh-topmødet fastslog alle vi 12 regeringer, at vort samarbejde bygger på, at vi er uafhængige og suveræne lande, der er enige om at udøve visse af vore kompetencer i fællesskab.

Det er således ikke Europas Forenede Stater eller en anden slags federation, der skal skabes.

Desuden udmøntede vi i Edinburgh den nye grundlov for samarbejdet:

Nærhedsprincippet om, at der kun skal træffes beslutninger i fællesskab, hvis en opgave ikke kan løses godt nok af landene hver for sig.

Hertil kom så den historiske, juridisk bindende aftale mellem Danmark og vore 11 partnere, som giver Danmark den positive særbehandling, vi har ønsket. Helt

og fuldt netop, som vi selv ville.

Danmark står uden for en eventuel møntunion med fælles mønt.

Vi fastholder vor økonomiske og sociale selvbestemmelsesret. Danmark skal ikke deltage i fælles forsvar og forsvarspolitik.

Danmark står uden for det, man kalder unionsborgerskabet. Vi bestemmer selv, hvad dansk statsborgerskab indebærer, og hvilke mennesker det omfatter.

Edinburgh-aftalen er et fornemt eksempel på, at landene lytter til hinanden og tager hensyn til hinanden – uanset landenes størrelse. Som gode demokrater respekterede de elleve andre den danske folkeafstemning og imødekom os, fordi de kunne acceptere, at dette for os var en national nødvendighed.

Det kan vi godt være bekendt at komplimentere og takke vore europæiske partnere for.

Det levendegør, at vi respekterer hinandens nationale særpræg og identitet. Det er forskelligheden, det mangeartede og de talrige minoriteter – også kulturelt – der er Europas rigdom og alsidighed.

Dybest set er det måske netop bekymringen for at kunne miste den danske identitet, som gør mange skeptiske i disse internationale tider, hvor vi kan føle os ganske belejrede af udenlandsk påvirkning – ikke mindst i de elektroniske medier.

Vi holder naturligvis fast i vor egen kultur og vort eget sprog, som afspejler det særlige, danske gemyt. Kunne H.C. Andersen være fransk? Ku' Benny Andersen være russer? Nej – vel?

Men kulturelle påvirkninger kan og skal naturligvis ikke respektere landegrænserne. Danmark skal ikke være et lukket land med en indeburet kultur. Dansk og europæisk kultur har altid været flettet ind i hinanden.

Udenlandske håndværkere var ejendommeligt nok mestre for de fleste af vore meget danske landsbykirker. Guldhornene, måske vort mest nationale stykke poesi, blev skrevet af en ung digter af tysk afstamning, inspireret af Goethe og

Schiller. Kuhlau, født ikke så langt fra Hannover, skrev musikken til Elverhøj. De danske guldaldermalere havde aldrig fået guld uden kontakten med udlandet. Eckersberg og Købke var af fremmed afstamning.

Man kan blive ved. Også med nutidige eksempler.

Men vi har ikke blot modtaget – også givet.

Søren Kierkegaard – selv meget dansk – skrev engang "Vistnok er det at give saligere end det at modtage. Men er dette så, da er den givende jo i en forstand den trængende, trængende nemlig til den salighed det er at give. Og så er det jo dog saligere at modtage end give".

Citatet er ligeså snørklet som vor kulturelle udveksling med udlandet.

Vi kan være stolte over dansk kulturs indsats ude i verden: Tag fra nyere tid eksempler som film instruktørerne Dreyer, Gabriel Axel, Bille August eller Lars von Trier.

Eller arkitekturen. Utzons operahus i Sydney og von Spreckelsens triumfbue i Paris, der blev vartegn for to hovedstæder.

Da von Spreckelsen havde vundet arkitektkonkurrencen i Paris, blev han spurgt, hvad han hidtil havde bygget. De troede, han gjorde nar, da han svarede: "Et par små kirker i Danmark". Meget dansk. Springet fra det beskedne til det virkelig store kan være lille. Når vi ikke er angste for det spring, magter vi at præstere store resultater.

Som H.C. Andersen stiltfærdigt sagde det: "Et lidet land, men dog så vidt om jorden end høres danskens sang og mejselslag".

"Small is beautiful", som englænderne siger. Det kan vi godt gøre til en dansk livsform.

Vi har i de seneste år oplevet enestående flotte resultater i vor samhandel med udlandet, og tusinder af danske virksomheder har bevist, at de hører til de dygtigste i verden. Få lande kan fremvise samme imponerende tal for handels- og betalingsbalance som Danmark kan. Dansk økonomi er nu blandt de

stærkeste.

Men vi skal have flere i arbejde, og den store ledighed er det vigtigste

punkt på dagsordenen. Den internationale konjunktur er skuffende lav, og det kan vi ikke ændre på alene.

Men vi kan beslutte os for en ny strategi, der skaber eget beskæftigelse. Stadig bedre konkurrenceevne kan godt give nye jobs. Men den vareproducerende del af erhvervslivet vil hverken på kort eller langt sigt kunne afskaffe arbejdsløsheden. Produktionen bliver fortsat effektiviseret mere, end efterspørgslen stiger. Det er på tide, vi ser det i øjnene.

Det er et kulturproblem, vi står overfor i et traditionsbundet dansk samfund – en kæmpeudfordring. Vi skal nyvurdere, hvordan samfundet skal indrettes i fremtiden. På talrige områder skal vi lære at dække behov for serviceydelser over for virksomheder og over for mennesker. Det fører måske ikke til højere materiel velstand i gammeldags forstand – men det betyder højere livskvalitet.

Serviceydelser i topkvalitet er noget, der ligger for os danskere. Det vil også kunne føre til ny eksport. Vi har allerede mange eksempler på det.

Hvis nogen skulle kunne klare sig godt, selv under en svag verdenskonjunktur, så er det Danmark.

Betingelsen er, at vi stædigt holder fast i den solide og stærke økonomi. Ingen letsindige svinkeærinder, og så målbevidst bedre og bedre uddannelse på alle niveauer.

Derfor siger jeg til alle, der har god vilje i det politiske liv og ude på vore virksomheder og arbejdspladser:

Kvæl mismodet, det negative, det skeptiske og ængstelige. Lad os nu tage fat på at ekspandere og gå i vækst. De økonomiske forudsætninger for at sætte noget mere i gang er så gunstige, at der ikke er grund til at vente.

Lad os nu se noget mere positivt på tingene. Det er, hvad Danmark allermest trænger til for øjeblikket.

Den brydningstime, vi lever i, skal ikke være skumring – men gry.

Må jeg ønske Dem alle et godt nytår!

Kilde

Mellbin, E. F., & Mellbin, F.-M. S. (2011). Nu gælder det Danmark! : statsministrenes nytårstaler. (1. udgave.). Lindhardt og Ringhof.

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Det Konservative Folkeparti, Nytårstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/poul-schlueters-nytaarstale-1993>